

Viite

Asia

Ympäristöneuvosto 19.12.2016

Kokouksessa Suomea edustaa maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen.

Ympäristöneuvostossa puheenjohtaja tavoittelee neuvoston yleisnäkemyistä **päästökauppadirektiivistä**. Puheenjohtaja toimittaa vielä uuden kompromissitekstin, josta keskustellaan Coreperissa 16.12., jolloin päätetään mitkä asiat nostetaan poliittiseen keskusteluun ympäristöneuvostoon.

Suomi voi hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksen. Ehdotuksessa määritellään päästöoikeuksien huutokauppaosuudeksi 57 %. Suomi on valmis tarkastelemaan myös ehdotettua tasoa jonkin verran alempaa huutokauppaosuutta tarkoittavia lukuja (kuten 52 % tai 52,4 %) Eurooppa-neuvoston linjauksen puitteissa, etenkin siinä tapauksessa että direktiivin muiden elementtien ei katsota riittävästi vähentävän monialaisen korjauskertoimen käytön todennäköisyyttä.

Suomelle on tärkeää, että hiilivuoto- ja ilmaisjakosäännöt varmistavat energiaintensiivisen vientiteollisuuden kilpailukyvyn ja että monialaisen korjauskertoimen soveltamista kyetään välttämään mahdollisimman hyvin. Suomi tukee puheenjohtajan esittämää kahden hiilivuotoluokan mallia (100 % ja 30 %), joka on myös komission alkuperäinen ehdotus, eikä tue mahdollisia ehdotuksia 30 % luokan poistamisesta kokonaan.

Neuvostossa on tarkoitus myös hyväksyä **päätelmät kemikaaleista** (ihmisten ja terveyden suojeleminen kestäväen kemikaalien hallinnan avulla). Suomi hyväksyy puheenjohtajan päätelmäehdotuksen. Suomi pitää tärkeänä, että EU:n komissio ja jäsenmaat osallistuvat aktiivisesti kansainvälisiä kemikaaleja ja jätteitä koskevien sopimusten toimeenpanoon ja monialaisen kemikaalien kestäväen hallinnan kehittämiseen osana kestäväen kehityksen Agenda 2030 toimeenpanoa. Suomi pitää myös tärkeänä osana paremman säätelyn kehittämistä EU:n kemikaalilainsäädännön ja erityisesti REACH -asetuksen tarkistusta, jossa otetaan huomioon lainsäädännön toimivuuden lisäksi korkean terveyden ja ympäristön suojelun tason varmistaminen.

Lisäksi kokouksessa on iso joukko AOB-kohtia. Puheenjohtaja antaa mm. tilannekatsauksen jätedirektiivien käsittelystä. Suomi on mukana Itävallan, Saksan ja Ranskan yhteisessä tiedotusasiassa koskien Euroopan kestäväen kehityksen viikkoa.

Asialista:

1. Esityslistan hyväksyminen

Muut kuin lainsäädäntöasiat

2. (mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen

Lainsäädäntökäsittelyt**(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)**

3. (mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen
4. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi **s.5**
(ensimmäinen käsittely)
 = (mahd.) Yleisnäkemys
 11065/15 CLIMA 88 ENV 499 ENER 289 TRANS 241 IND 116 COMPET 370
 MI 498 ECOFIN 621 CODEC 1059

Muut kuin lainsäädäntöasiat

5. Ehdotus neuvoston päätelmiksi ihmisten terveyden turvaamisesta ja ympäristön suojelusta kemikaalien järkiperaisella hallinnoinnilla **s.13**
 = Hyväksyminen

Muut asiat

6. a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset:
 (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
 - i) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030 joustavaa energiaunionia varten ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
 11483/16 CLIMA 92 ENV 511 ENER 293 TRANS 315 AGRI 432 COMPET 432
 ECOFIN 730 CODEC 1098 IA 55
 - ii) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
 11494/16 CLIMA 93 ENV 512 AGRI 434 FORETS 35 ONU 88

CODEC 1101 IA 56

= Puheenjohtajavaltion tilannekatsaus

- b) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset:
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
- i) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi romuajoneuvoista annetun direktiivin 2000/53/EY, paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista annetun direktiivin 2006/66/EY ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta (**ensimmäinen käsittely**)
14973/15 ENV 769 ENT 258 MI 780 CODEC 1660
 - ii) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kaatopaikoista annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY muuttamisesta (**ensimmäinen käsittely**)
14974/15 ENV 770 CODEC 1661
 - iii) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta (**ensimmäinen käsittely**)
14975/15 ENV 771 COMPET 559 MI 782 AGRI 646 IND 203 CONSOM 214
ENT 260 CODEC 1662
 - iv) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun direktiivin 94/62/EY muuttamisesta (**ensimmäinen käsittely**)
14976/15 ENV 772 IND 202 CODEC 1663
- = Puheenjohtajavaltion tilannekatsaus
- c) Komission tiedotusasia: Seuraavat vaiheet kestävään eurooppalaiseen tulevaisuuteen: Kestävää tulevaisuutta koskevat EU:n tason toimet
= Komission tiedotusasia
14774/16 DEVGEN 261 ONU 132 ENV 735 ACP 169 FIN 821 RELEX 984
- d) Komission tiedotusasia: Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille
= Komission tiedotusasia
- e) EU:n luontolainsäädännön kuntokartoitus (lintu- ja luontotyyppidirektiivit)
= Komission tiedotusasia
- f) Yhteenvedot äskettäisistä kansainvälisistä kokouksista:
- i) Yhdistyneiden kansakuntien ilmastonmuutosta koskeva puitesopimus (UNFCCC) (Marrakech, 7.–18. marraskuuta 2016)
 - Ilmastonmuutosta koskevan puitesopimuksen osapuolten 22. konferenssi (COP 22)
 - Kioton pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin 12. istunto (CMP 12)
 - Pariisin sopimuksen sopimuspuolten konferenssin ensimmäinen istunto (CMA 1)

- ii) Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (biodiversiteettisopimus) (Cancún, 4.–17. joulukuuta 2016)
 - Biodiversiteettisopimuksen osapuolikonferenssin kolmastoista kokous (CBD COP 13)
 - Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin kahdeksas kokous (COP-MOP 8)
 - Saatavuutta sekä niiden käytöstä saatavien hyötyjen jakoa koskevan Nagoyan pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan biodiversiteettisopimuksen osapuolten konferenssin toinen kokous (COP-MOP 2)
- iii) Kansainvälisen valaanpyyntikomission 66. kokous (Portorož, Slovenia, 20.–28. lokakuuta 2016)
- iv) Teollisuusonnettomuuksien rajojen yli ulottuvia vaikutuksia koskevan Helsingin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin yhdeksäs kokous (Ljubljana, 28.–30. marraskuuta 2016)
 - = Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia
- g) EU-ympäristömerkin REFIT-arviointi
 - = Tšekin valtuuskunta tiedottaa Ranskan, Kroatian, Italian ja Slovenian valtuuskuntien tukemana
- h) Euroopan kestävän kehityksen teemaviikko (30. toukokuuta–5. kesäkuuta 2017)
 - = Itävallan valtuuskunta tiedottaa Saksan, Ranskan ja Italian valtuuskuntien tukemana
- i) Hajuhaitta
 - = Puolan valtuuskunnan tiedotusasia
- j) Budapestin vesikonferenssi 2016 (Budapest, 28.–30. marraskuuta 2016)
 - = Unkarin valtuuskunnan tiedotusasia
- k) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
 - = Maltan valtuuskunnan tiedotusasia

Ympäristöministeriö

PERUSMUISTIO

YM2016-00477

YSO Nummelin Marjo(YM), Cederlöf
Magnus, Anttonen Karoliina(TEM)

12.12.2016

Asia

Päästökauppadirektiivin muuttaminen

Kokous

Ympäristöneuvosto 19.12.2016

U/E/UTP-tunnus

U 17/2015 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa 19.12.2016 on tarkoitus hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksistä päästökauppadirektiivin muuttamisesta puheenjohtajan laatiman kompromissiehdotuksen pohjalta. Puheenjohtaja toimittaa vielä uuden kompromissitekstin, josta keskustellaan Coreperissa perjantaina 16.12., jolloin päätetään mitkä asiat nostetaan poliittiseen keskusteluun.

Komissio antoi päästökauppadirektiivin muuttamista koskevan ehdotuksen 15.7.2015. Ehdotuksesta on käyty kaksi keskustelua ympäristöneuvostossa (lokakuu 2015 ja kesäkuu 2016).

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksen puheenjohtajan kompromissiehdotuksen mukaisesti.

Suomi korostaa toimivan päästökauppajärjestelmän olevan keskeinen instrumentti EU:n 2030 ilmasto- ja energiavoitteiden saavuttamisessa. Suomen yleiset kannat on määritelty U-kirjelmässä (U 17/2015 vp).

Suomen kanta keskeisiin neuvottelukysymyksiin:

Huutokauppaosuuden määrittely

Puheenjohtaja, kuten komission alkuperäinen ehdotus, ehdottaa päästöoikeuksien huutokauppaosuudeksi 57 %. Suomi on valmis tarkastelemaan ehdotettua tasoa jonkin verran alemmaa huutokauppaosuutta tarkoittavia lukuja (kuten 52 % tai 52,4 %) Eurooppa-neuvoston linjauksen puitteissa, etenkin siinä tapauksessa, että direktiivin muiden elementtien ei katsota riittävästi vähentävän monialaisen korjauskertoimen käytön todennäköisyyttä.

Hiilivuoto- ja ilmaisjakosäännöt

Hiilivuotosäännöt ovat järjestelmän taloudellisten vaikutusten kannalta keskeinen kysymys. Suomelle on tärkeää, että hiilivuoto- ja ilmaisjakosäännöt varmistavat energiaintensiivisen vientiteollisuuden kilpailukyvyn ja että monialaisen korjauskertoimen soveltamista voidaan välttää mahdollisimman hyvin. Suomi tukee puheenjohtajan esittämää kahden hiilivuotoluokan mallia (100 % ja 30 %), joka on myös komission alkuperäinen ehdotus, eikä tue mahdollisia ehdotuksia 30 % luokan poistamisesta kokonaan.

Suomi tukee puheenjohtajan ehdotusta myös siltä osin kuin se mahdollistaa toimialojen laadullisen hiilivuotoriskiä koskevan analyysin tiettyjen kriteereiden täyttyessä, sekä tietyillä energiaintensiivisillä toimialoilla myös tuotetasolla tapahtuvan erillisen analyysin.

Vertailuarvojen päivitysmalli ja tuotantotason muutokset

Suomi tukee puheenjohtajan esittämää ilmaisjaossa käytettävää vertailuarvojen päivitysmallia, johon kuuluu mm. vertailuarvojen uudelleenlaskenta kahdesti kauden 2021-2030 aikana uuden datan pohjalta. Päivityksen tarkoituksena on teknologisen kehityksen huomioon ottaminen sekä ansiottomien voittojen välttäminen vertailuarvojen käytössä. Vähennys vertailuarvosta on 0,3 prosentin ja 1,5 prosentin välillä kultakin vuodelta. Suomi pitää tärkeänä, että vertailuarvojen päivitys ei johda liialliseen hallinnolliseen taakkaan. Lisäksi Suomi pitää tärkeänä, että vertailuarvoissa sektorien erityispiirteet huomioidaan ja että yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon kohtelu säilyy kannustavana. Suomi on avoin tarkastelemaan toissijaisten vertailuarvojen määrittelemistä tuotekohtaisten vertailuarvojen määrittelyä poikkeavalla tavalla.

Suomi tukee myös ehdotusta tuotantotasotietojen päivittämisestä yhdistettynä vertailuarvojen päivitykseen kahdesti kauden aikana. Suomi pitää tärkeänä, että etenkin pienten laitosten ja pienten päästölähteiden ilmaisjakoon tehtävien muutosten osalta hallinnollinen taakka pidetään kohtuullisena, ja tukee toimeenpanosäädöstä, jossa voidaan määritellä tarkemmin tuotantotason muutoksiin liittyvistä järjestelyistä ottaen huomioon erilaisten laitosten tarpeet.

Päästökauppajärjestelmän vahvistaminen

Suomi pitää keskustelua päästökaupan ohjausvaikutuksen vahvistamisesta olennaisena osana päästökauppajärjestelmän uudistamista. Suomi korostaa, että tämän keskustelun yhteydessä on kuitenkin erityisen tärkeää huolehtia siitä, että energiaintensiivisen vientiteollisuuden kilpailukyky on turvattu riittävin hiilivuotosäännöin.

Suomi voi tukea puheenjohtajan ehdotusta siitä, että markkinavakausvarannon toimintaa tehostettaisiin siten, että nostettaisiin varantoon siirrettävien yksiköiden tahti 12 %:sta 24 %:iin vuodesta 2022 alkaen, jollei varannon arvioinnin yhteydessä 2021 päätetä toisin. Suomi pitäisi parempana, että tässä yhteydessä ei kuitenkaan mainittaisi erikseen yksiköiden mahdollista mitätöintiä asiana, jota arvioinnissa tulee erityisesti tarkastella.

Suomi ei tue mahdollisia esityksiä, jotka vaikuttaisivat päästökauppasektorin tavoitteen kiristämiseen tai veisivät kohti päästöoikeuden hintasäännöstelyä. Suomi katsoo, että etenkin lineaarisen vähennyskertoimen eli käytännössä päästökauppasektorin tavoitteen muuttaminen edellyttäisi korkean poliittisen tason päätöstä.

Epäsuorien kustannusten kompensointi

Suomi tukee ehdotusta päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensoinnista, jonka mukaan jäsenmaiden tulisi ('should') kompensoida epäsuoria vaikutuksia, mutta joka ei kuitenkaan aseta jäsenmaille sitovia velvoitteita liittyen huutokauppatulojen käyttämiseen. Suomi voi myös hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen velvoitteeksi, jonka mukaan valtiontukea myöntäneet jäsenmaat varmistavat, että tietyille sektoreille myönnettyjä kokonaismääriä koskeva informaatio on julkisesti saatavilla.

Suomi ei tue sellaista mallia, jonka mukaan kompensaation maksaminen perustuisi jäsenmaiden huutokauppatuloja käyttävään EU-tason rahastoon.

Rahoitusinstrumentit

Suomi voi tukea puheenjohtajan ehdotusta direktiiviin sisältyvistä rahoitusinstrumenteista.

Innovaatorahasto voi tarjota vartenotettavan rahoituslähteen uusiutuvan energiaan perustuvan uuden teknologian ja teollisuuden vähähiilisten innovaatioiden edistämiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että innovaatorahaston toiminnassa voidaan soveltaa mahdollisimman yksinkertaisia hallinnollisia menettelyjä pienten hankkeiden käsittelyssä.

Suomi voi tukea ehdotusta jatkaa eräiden jäsenvaltioiden mahdollisuutta jakaa ilmaisia päästöoikeuksia sähköntuotannolle järjestelyä. Suomi pitää tärkeänä, että järjestelyä ei vakinaisteta, eli määräaikaisuus ('transitional') tulee säilyttää. Suomi hyväksyy hankkeiden kilpailuttamisen rajaksi 15 mio euron suuruusluokan.

Suomi voi tukea myös puheenjohtajan ehdotusta modernisaatorahastosta ja sen hallinnoinnista. Suomi pitää tärkeänä, että rahoitettavat hankkeet edistävät EU:n 2030 ilmasto- ja energiapaketin tavoitteiden saavuttamista ja Pariisin ilmastopimuksen toimeenpanoa. Suomi pitää myös tärkeänä, että rahaston hallintomalli on selkeä ja mahdollistaa muiden kuin saajamaiden osallistumisen päätöksentekoon, ja että Euroopan Investointipankin (EIB) asiantuntemusta hyödynnetään päätöksenteossa. Suomi pitää hyvänä kompromissiratkaisuna puheenjohtajan esitystä, jossa päätöksenteko riippuisi siitä, minkälaisesta hankkeesta on kyse.

Uudelleentarkastelu

Suomi tukee puheenjohtajan ehdotusta direktiivin uudelleentarkastelusta. Erityisesti Pariisin ilmastopimukseen sisältyvä tavoitteiden riittävyyden arviointi vuonna 2023 voi johtaa tilanteeseen, jossa keskeisen lainsäädännön tavoitteita ja niiden vaikutuksia on syytä analysoida uudestaan silloin käytettävissä olevan tietopohjan perusteella. Suomi korostaa, että EU:n tavoitteiden ja niiden riittävyyden uudelleen arvioiminen edellyttää kuitenkin korkean poliittisen tason päätöksentekoa.

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi päästökauppajärjestelmän uudistamista koskevan ehdotuksen 15.7.2015. Ehdotuksen tarkoituksena on uudistaa järjestelmä siten että se vastaa EU:n ilmasto- ja puitekehikon vähintään 40 % päästövähennystavoitteeseen. Ehdotuksen mukaisesti päästökauppasektorin vuosittainen päästökatto kiristyy vuodesta 2021 lähtien vuosittain 2,2% nykyisen 1,74% sijaan. Lineaarisen päästövähennyskertoimen kiristäminen on tarpeellinen

vuodelle 2030 asetettujen ja myös pidemmän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi. Lineaarisen päästövähennyskertoimen kiristäminen vähentää päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien kokonaismäärää niin, että sektorin päästövähennys on 43% vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon.

Puheenjohtajan ehdotuksen mukaan huutokaupattavien päästöoikeuksien osuus kaikista päästöoikeuksista olisi vuodesta 2021 alkaen 57 %; tämä on myös komission alkuperäinen ehdotus. Tähän osuuteen kuuluisivat sekä jäsenvaltioiden huutokaupattavat päästöoikeudet että modernisaatorahaston perustamiseksi huutokaupattavat päästöoikeudet. Muutamat jäsenmaat on esittänyt erilaisia laskentamalleja, joiden mukaan huutokaupattavien päästöoikeuksien osuus olisi 52 tai 52,4 %.

Ehdotuksen mukaisesti ilmaisjako toteutettaisiin pääsääntöisesti vastaavasti kuin nykyisellä kaudella perustuen harmonisointeihin sääntöihin. Tiedot tuotantotasosta päivitetäisiin 5 vuoden välein vuodesta 2021 alkaen. Tuotantotiedot kerättäisiin vuosilta 2013—2017 ilmaisjakokaudelle 2021—2025 sekä uudelleen vuosilta 2018—2022 ilmaisjaon laskemista varten ilmaisjakokaudelle 2026—2030. Ilmaisjakopäätökset päivitetäisiin näin ollen kaksi kertaa seuraavalla päästökauppakaudella, jotta tuotantotiedot vastaisivat paremmin tuotannon todellista tasoa.

Päästökauppajärjestelmässä on käytössä vertailuarvoja (benchmarks) eri tuotantoprosesseista aiheutuille kasvihuonekaasupäästömäärille. Vertailuarvot ovat tuotantotietojen ohella ilmaisjaon perusteena. Vertailuarvot on asetettu laitoksista parhaiten suoriutuvan 10 prosentin mukaan. Ehdotuksen mukaan vertailuarvoja käytettäisiin myös jatkossa, ja ne asetettaisiin toimeenpanosäädöksellä. Nykyiset vertailuarvot päivitetäisiin neljännen kauden alussa ja puolessavälissä perustuen vuosina 2016-2017 ja 2021-2022 toimitettuun ajantasaiseen dataan. Vertailuarvoja kiristettäisiin pääsäännön mukaan kiinteämääräisesti 1 prosentti kultakin vuodelta vuoden 2008 sekä kyseessä olevan ilmaisjakokauden puolenvälin välillä. Päivitysten välissä vertailuarvot pysyisivät samana. Päivityksen tarkoituksena on teknologisen kehityksen huomioon ottaminen sekä ansiottomien voittojen välttäminen vertailuarvojen käytössä. Vähennys vertailuarvosta olisi kuitenkin 0,3 prosenttia tai 1,5 prosenttia kultakin vuodelta, jos komission keräämien tietojen perusteella laskettu vertailuarvo poikkeaa kiinteämääräisestä vähennyksestä yli 0,5 prosenttia.

Päästöoikeudet uusien osallistujien varantoon tulisivat nykyisellä kaudella jakamatta jääneistä päästöoikeuksista sekä markkinavakausvarannosta otettavista 250 mio päästöoikeudesta. Lisäksi vuodesta 2021 alkaen toimintansa kokonaan tai osittain lopettaneiden laitosten sekä merkittävästi kapasiteettiaan vähentäneiden laitosten päästöoikeudet lisättäisiin uusien osallistujien varantoon.

Päästöoikeuksien ilmaisjako jatkuu 2021—2030 hiilivuodon riskin lieventämiseksi. Linjaus on tehty Eurooppa-neuvostossa. Hiilivuodon riski arvioidaan päästö- ja kauppaintensiteetin yhteisvaikutuksen perusteella, toisin kuin aiemmin, jolloin jompikumpi kriteeri riitti perusteeksi. Ilmaisjaon piirissä olevat toimialat jaettaisiin kahteen luokkaan: niihin joihin kohdistuu merkittävä hiilivuodon riski ja muihin toimialoihin. Merkittävälle hiilivuotoriskille alttiit toimialat saisivat ilmaisia päästöoikeuksia 100% ilmaisjakosääntöjen perusteella laskettavasta määrästä koko päästökauppakauden ajan, muut ilmaisjakoon oikeutetut toimialat saisivat 30%. Lisäksi hiilivuotolistaan on mahdollista sisällyttää toimialoja niin sanotun laadullisen tarkastelun perusteella, jos päästö- ja kauppaintensiteetin yhteisvaikutus jää hieman tarvittavaa alhaisemmaksi. Kriteerien uudistaminen johtaa nykyisen hiilivuotoluettelon tuntuvaan supistumiseen. Teollisuuden päästöistä valtaosa pysyisi kuitenkin edelleen hiilivuotoluettelon piirissä. Komission arvion mukaan hiilivuotoluettelon toimialat kattaisivat

jatkossa noin 94% ilmaisjakoon oikeutettujen toimialojen päästöistä. Ehdotuksen mukaan komission tulee vuoden 2019 loppuun mennessä antaa kolmen viimeisimmän käytettävissä olevan vuoden tuotantotietojen perusteella hiilivuotoluettelosta delegoitu säädös, joka koskee koko kautta 2021—2030.

Päästökaupan epäsuorat kustannukset aiheutuvat siitä, että päästöoikeuden hinta siirtyy ainakin osittain sähkön hintaan. Ehdotuksessa annetaan suositus jäsenvaltioille valtiontuen maksamisesta päästökaupasta aiheutuvien epäsuorien kustannusten kattamiseksi, jos epäsuorista kustannuksista aiheutuu hiilivuodon riskiä; lisäksi veloitetaan niitä jäsenmaita jotka valtiontukea antavat julkisesti kertovan sen kokonaismäärästä toimialoille. Eräät jäsenmaat ovat ehdottaneet perustettavaksi EU-tason rahastoa, joka käyttäisi huutokauppatuloja.

Nykyinen ns. NER300-rahasto laajennetaan uudeksi innovaatorahastoksi, jonka tarkoituksena on tukea uusia vähähiilisiä innovaatioita, ml. teollisuuden innovaatiot. Jatkossa myös pienen mittakaavan hankkeet voisivat saada innovaatorahaston kautta tukea. Maantieteellistä tasapainoa korostetaan.

Modernisaatorahaston tarkoituksena on tukea energiatehokkuushankkeita ja energiasektorin modernisointia vähemmän vauriissa jäsenvaltioissa, joiden BKT per asukas alittaa 60 prosenttia EU:n keskiarvosta. Ehdotuksen mukaisesti modernisaatorahastoa hallinnoidaan EU-tasolla, ja päätöksentekomalli on erilainen riippuen siitä onko hanke ns. prioriteettihanke eli kuuluu listalle sellaisia toimia jotka on linjattu direktiivissä vai ei; jälkimmäisessä tapauksessa rahoituspäätökseen osallistuisivat myös muut kuin saajamaat ja Euroopan investointipankki. Rahaston kautta kohdennettava rahoitus perustuu päästöoikeuksien myynnistä saataviin tuloihin. Pj:n ehdotuksessa todetaan, että rahoitettavien hankkeiden tulee tukea EU:n 2030 ilmasto- ja energiapaketin tavoitteita ja Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteita.

Lisäksi jatketaan eräiden jäsenvaltioiden mahdollisuutta jakaa ilmaisia päästöoikeuksia sähköntuotannolle (artikla 10c). Mahdollisuus koskee jäsenmaita, joiden BKT per asukas on alle 60 prosenttia EU:n keskiarvosta. Sähköntuotannon ilmaisjaon sääntöjä kuitenkin tiukennetaan. Jatkossa järjestelyn piirissä oleva jäsenvaltio valitsisi yli 10 tai 15 miljoonan euron suuruiset hankkeet tarjouskilpailun perusteella. Tarkoituksena on parantaa järjestelyn läpinäkyvyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta.

Ehdotukseen sisältyy myös komitologiajärjestelmän mukauttaminen Lissabonin sopimuksen mukaisiin menettelyihin eli säädösvallan siirtoon (delegoidut säädökset) ja komitologiamenettelyyn (täytäntöönpanosäädökset).

Lisäksi ehdotuksessa on uudelleentarkastelulauseke, jossa päästökauppadirektiivin tavoitetta ja sen riittävyyttä tarkasteltaisiin kauden aikana erityisesti kansainvälisen kehityksen ja Pariisin sopimuksen toimeenpanon valossa.

Ehdotuksessa on myös nostettu esiin tarve päästökaupan vahvistamiseen. Puheenjohtaja ehdottaa markkinavakaussuorituksen vahvistamista siten, että nostettaisiin varantoon siirrettävien yksiköiden tahti 12 %:sta 24 %:iin vuodesta 2022 alkaen, mikäli markkinavakaussuorituksen arvioinnissa vuonna 2021 ei päätetä toisin. Lisäksi esitetään, että tässä arvioinnissa myös tarkasteltaisiin yhtenä vaihtoehtona järjestelmän vahvistamiseksi päästöoikeuksien pysyvää mitätöintiä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

(SEUT) 192 artiklan 1 kohta (ympäristö). Tavallinen lainsäätämisympäristö.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin teollisuusvaliokunta äänesti osaltaan muutosehdotuksista 10.10.2016. Päävastuussa oleva ympäristövaliokunta äänestää raportista 15.12.2016. Täysistunnossa äänestys on alustavan aikataulun mukaisesti helmikuussa 2017. Ympäristövaliokunnan raportioijana toimii Ian Duncan (ECR/UK).

Kansallinen valmistelu

EU23 (ympäristöjaosto) 15.10.2015, 10.6.2016 ja 8.12.2016 (ympäristöneuvostojen asiat).
U-kirjelmäluonnos ympäristöjaoston kirjallisessa menettelyssä 21.-23.9.2015.
EU-ministerivaliokunta 19.-21.10.2015 (kirjallinen menettely), 17.6.2016 (ympäristöneuvoston asiat), 14.12.2016 (ympäristöneuvosto asiat).

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 21.10.2015, 17.6.2016 ja 16.12.2016 (ympäristöneuvostojen asiat)
U 17/2015 vp (1.10.2015)
Ympäristövaliokunnan kuuleminen 7.10.2015
Talousvaliokunnan kuuleminen 15.10.2015

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission ehdotus päästökauppadirektiivin uudistamisesta tarkoittaa merkittäviä muutoksia päästökauppajärjestelmään ja sen toimintaan vuoden 2020 jälkeiselle ajalle. Päästökauppadirektiivin uudistaminen edellyttää myös muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Asia kuuluu maakunnan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 ja 22 kohdan perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Komission ehdotuksen taloudelliset vaikutukset on selostettu yksityiskohtaisesti valtioneuvoston U-kirjelmässä U17/2015 vp. Tässä perusmuistiossa taloudellisia vaikutuksia kuvataan tiivistetysti.

Komissio on 2014 julkaissut mittavan vaikutusten arvioinnin koko 2030 ilmasto- ja energiapaketista. Ehdotuksen yhteydessä komissio on lisäksi julkaissut erillisen vaikutusarvioinnin päästökauppadirektiivin uudistamisesta. Vaikutusten arviointi on varsin monipuolinen, mutta keskittyy erityisesti päästöoikeuksien allokaatiokysymyksiin sekä hiilivuodon torjuntaan. Sen lähtökohtana on, että päästökauppa tarjoaa kustannustehokkaan vaihtoehdon asetettujen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen. Arvioissa on vertailtu

erilaisia vaihtoehtoja ja valintoja päästökauppadirektiivin uudistamiseksi vuoden 2020 jälkeiselle ajalle. Vaikutusten arvioinnin oletuksena on, että kolmannet osapuolet eivät välttämättä ole ottamassa käyttöön vastaavia ilmastopoliittisia toimia.

Komissio on arvioinut, että kokonaispäästövähennystavoitteen (vähintään 40 prosenttia vuoteen 2030 mennessä) saavuttaminen aiheuttaisi energiasektorille lisäkustannuksia 0,15—0,54% BKT:sta verrattuna perusskenaarioon koko EU:n tasolla vuonna 2030. Kyse on siis energijärjestelmän lisäkustannuksista. Vähiten kustannuksia on arvioitu aiheutuvan, jos kokonaispäästövähennystavoitteen saavuttaminen sidotaan onnistuneesti uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen. Kustannusten vaihteluväli heijastelee käytettyjen skenaarioiden välisiä eroja. Vaikutukset kansantalouteen jäävät komission mallilaskelmien mukaan alle 0,5% vuonna 2030. Energiapoliittiset tavoitteet vaikuttavat eniten BKT-muutoksiin.

Komission arviot päästöoikeuden hintakehityksestä vaihtelevat nekin varsin voimakkaasti riippuen sovelletusta skenaariosta. Hinta-arviot ovat noin 50 euroa päästöoikeudelta kun otetaan huomioon vain päästövähennystavoite. Kunnianhimoiset energiatavoitteet vaikuttavat selvästi alentavasti päästöoikeuden hintaan siten, että alhaisimmillaan hinnat ovat vain hieman yli 10 euroa. Hintakehitykseen vaikuttaa lineaarisen vähennyskertoimen lisäksi markkinavakauseron käyttöönotto vuodesta 2019 alkaen.

Päästökaupasta saatavat huutokauppatulot riippuvat päästöoikeuksien huutokaupattavasta määrästä sekä niiden hintakehityksestä. Huutokauppatulot ovat olleet kuluvalle kaudella noin 60—70 miljoonaa euroa päästöoikeuden hinnan ollessa noin 5—7 euroa. Jatkossa hinnat nousevat, mutta päästöoikeuksien määrä laskee. Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiojärjestelmä teollisuudelle on valmisteltavana. Kompensaation rahoittamiseksi on tarkoitus käyttää päästökaupasta saatavia huutokauppatuloja. Kompensatiojärjestelmän tarkoituksena on parantaa sen piirissä olevan energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukykyä. Oletuksena on, että ehdotuksen perusteella kaikki energiaintensiiviset toimialat sisältyisivät jatkossakin hiilivuotoluetteloon.

Koska maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä selviää vasta komission laskettua päästöoikeuksien kokonaismäärän sekä huutokaupattavan osuuden, mahdollisesti sovellettavan korjauskertoimen suuruus selviää vasta ilmaisjakopäätöksiä tehdessä. Näin ollen on hankala arvioida direktiiviehdotuksen pohjalta korjauskertoimen suuruutta, joka leikkaa laitoskohtaista ilmaisjakoa. Jos korjauskerroin nousee suureksi, vaikutus ilmaisjakoon on huomattava. Useat markkina-analyttikot ovat esittäneet omia arvioitaan leikkauskertoimen käyttöönoton todennäköisyydestä. Arvioihin vaikuttavat voimakkaasti laskelmien pohjana olevat oletukset mm. talouskasvusta.

Päästöoikeuden nouseva hinta heijastuu myös sähkön hintaan. VTT on yhdessä Sulamaa Consultingin kanssa kesäkuussa 2015 julkaissut selvityksen markkinavakauseron taloudellisista vaikutuksista. Selvityksessä tarkastellaan myös päästöoikeuden hintakehityksen vaikutuksia sähkön hintaan. Selvityksen perusteella voidaan karkeasti arvioida, mikä on nousevan päästöoikeuden hinnan kustannusvaikutus sähkön hintaan. Toimialakohtaisesti tilanne kuitenkin vaihtelee riippuen sähkönhankintatavasta.

Direktiiviehdotuksen mukainen innovaatorahasto tukee uusien teknologioiden kehittämistä ja niiden kaupallistamista. Innovaatiot voivat luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja edistää vientiä. Innovaatorahaston laajentaminen koskemaan myös teollisuuden vähähiilisiä innovaatiohankkeita voi tarjota teollisuudelle uusia rahoitusmahdollisuuksia ja parantaa kilpailukykyä vähähiilisten ratkaisujen markkinoilla. Myös Suomen teollisuus voi hyötyä tämän rahaston tarjoamista rahoitusmahdollisuuksista.

Modernisaatorahasto ja energiasektorin päästöoikeuksien ilmaisjako koskee vain vähemmän vauraita jäsenvaltioita, joten Suomi ei voi hyötyä niistä suoraan rahallisesti. Modernisaatorahaston tarjoamat rahoitusmahdollisuudet voivat kuitenkin olla merkittäviä niiden piirissä oleville jäsenvaltioille. Välillisesti rahaston avulla rahoitetut investoinnit voivat tarjota myös suomalaisille energiateknologian toimijoille vientimahdollisuuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Eräät jäsenmaat ovat katsoneet, että neuvoston kantaa päästökauppadirektiivin muuttamiseen ei pitäisi päättää erillään muista EU:n ilmasto- ja energiapaketin ilmastolainsäädäntöhankkeista eli taakanjako- ja LULUCF-asetuksista. Eurooppa-neuvoston on tarkoitus käsitellä 2030 ilmasto- ja energiapakettia maaliskuussa 2017.

Asiakirjat

Lopullista neuvostoasiakirjaa ei ole vielä saatavilla.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Marjo Nummelin, ympäristöministeriö, puh. 0295250227
Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö, puh. 0295250060
Karoliina Anttonen, työ- ja elinkeinoministeriö, puh. 0295064114

EUTORI-tunnus

EU/2015/1174

Liitteet

Viite

Ympäristöministeriö

PERUSMUISTIO

YM2016-00474

YSO

Kivelä Pirkko

09.12.2016

Asia

Päätelmät ihmisen ja terveyden suojelemisesta kestävän kemikaalien hallinnan avulla

Kokous

Ympäristöneuvosto 19.12.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston päätelmät on tarkoitus hyväksyä ympäristöneuvostossa 19.12.2016.

Suomen kanta

Suomi hyväksyy puheenjohtajan ehdotuksen päätelmiksi. Suomi pitää tärkeänä, että EU:n komissio ja jäsenmaat osallistuvat aktiivisesti kansainvälisiä kemikaaleja ja jätteitä koskevien sopimusten toimeenpanoon ja monialaisen kemikaalien kestävän hallinnan kehittämiseen osana kestävän kehityksen Agenda 2030 toimeenpanoa.

Suomi pitää tärkeänä osana paremman säätelyn kehittämistä EU:n kemikaalilainsäädännön ja erityisesti REACH-asetuksen tarkistusta, jossa otetaan huomioon lainsäädännön toimivuuden lisäksi korkean terveyden ja ympäristön suojelun tason varmistaminen.

Kiertotalouden tavoitteiden edistämiseksi tulisi varmistaa haitallisista kemikaaleista vapaat materiaalikierron ja siksi tähän tavoitteeseen liittyvien komission toimien toimeenpano on tärkeää.

Komission tulisi myös ryhtyä ripeästi toteuttamaan unionin vuoteen 2020 ulottuvaan ympäristöalan seitsemänteen toimintaohjelmaan (7. EAP) sisältyviä kemikaalien hallintaan liittyviä toimia, jotka koskevat nanomateriaalien turvallisuuden takaamista, hormonitoimintaa häiritseville aineille aiheutuvan altistuksen minimoimista, kemikaalien yhteisvaikutusten asianmukaista säätelyä ja tuotteiden sisältämille haitallisille kemikaaleille aiheutuvan altistuksen minimoimista. Nämä toimet muodostavat perustan vuoteen 2018 mennessä laadittavalle EU:n ns. myrkytöntä ympäristöä koskevalle strategialle, jonka tarkoituksena on täydentää EU:n kemikaalilainsäädäntöä ja asettaa tavoitteet EU:n kemikaalipolitiikalle vuoteen 2030. Näin kemikaalien kestävän hallinnan avulla voidaan tukea kestävän kehityksen 2030 tavoitteiden ja seitsemännen ympäristöohjelman vuoteen 2050 ulottuvan vision saavuttamista.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmissä Euroopan unionin neuvosto

- Painottaa tärkeyttä osallistua aktiivisesti kunnianhimoisen kansainvälisen kemikaalien ja jätteiden kestävä hallinnan kehittämiseen vuoden 2020 jälkeiselle ajalle, ja toteaa tässä tarvittavan innovatiivista yhteistyötä eri sektorien (ympäristö, terveys, koulutus, työelämä, kauppa, maatalous, vesiensuojelu, jätehuolto ja teollisuus) välillä sekä korostaa tarvetta kehittää pitkä aikavälin visio kemikaalien ja jätteiden kestävä hallinnalle, joka on osa Agenda 2030 toimeenpanoa ja sisältyy YK:n ympäristöhallinnon päätöksiin (UNEA 1/5).
- Toivottaa tervetulleeksi paremman säätelyn tavoitteet ja EU:n kemikaalilainsäädännön tarkistuksen (Refit), ja korostaa tässä yhteydessä korkeaa terveyden ja ympäristön suojelun tasoa ottaen erityisesti huomioon haavoittuvimmat ryhmät, jolla samalla luodaan pohjaa EU:n ns. myrkyttömän ympäristön strategian laatimiselle.
- Muistuttaa komissiota sen arvioidessa REACH -asetuksen toimivuutta ottamaan erityisesti huomioon seuraavat seikat: REACH -asetuksen 1) rekisteröintitietojen toimittamisen täytäntöönpano, laatu, riittävyys ja käytettävyys ja 2) riskinhallintamenettelyjen tehokkuus ja vaikuttavuus, 3) menettelytavat lainsäädännön vastaisten asiakirjojen poistamiseksi sekä 4) Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) vakaa rahoituspohja.
- Kehottaa komissiota REACH -asetuksen ja muun kemikaalilainsäädännön arvioinnissa kiinnittämään erityistä huomiota: 1) työsuojelulainsäädännön ja REACH -asetuksen mukaisten toimien (mm. raja-arvot ja riskinhallintatoimet) johdonmukaisuuteen, nanomateriaalien turvallisuuden takaamiseen, hormonitoimintaa häiritseville aineille aiheutuvan altistuksen minimoimiseen, kemikaalien yhteisvaikutusten asianmukaiseen säätelyyn, tuotteiden sisältämille kemikaaleille aiheutuvan altistuksen minimoimiseen¹, 2) innovaatioiden ja substituution (ml. ei-kemialliset vaihtoehdot) rohkaisemiseen sekä kestävä kemian edistämiseen ja 3) kansalaisten oikeuteen saada oikeaa informaatiota ostospäätösten tekemistä varten. Lisäksi komission tulisi tunnistaa mahdollisuuksia tukea lainsäädännön toimeenpanoa ml. erityisesti pk -teollisuudelle aiheutuvien kustannusten vähentäminen samalla kun taataan korkea suojelun taso.
- Toivottaa tervetulleeksi strategisen lähestymistavan kehittämisen kiertotalouspakettiin sisältyville kemikaaleja koskeville toimille mukaan lukien analyysi ja toimien ehdottaminen kemikaaleja, tuotteita ja jätteitä koskevan lainsäädännön rajapintoja tarkasteltaessa mukaan lukien miten tuotteiden sisältämät huolta aiheuttavien kemikaaleja vähennetään ja tunnistetaan koko tuotteiden koko elinkaaren aikana; ja panee merkille, että tällä työllä luodaan pohjaa EU:n strategialle myrkyttömästä ympäristöstä.
- Pyytää komissiota edellä mainittua strategista lähestymistapaa kehittäessään ottamaan huomioon unionin 7. ympäristön toimintaohjelman (EAP) ja Agenda 2030 toimet ns. myrkyttömien materiaalikiertojen kehittämiseksi tavoitteena jätteiden haitallisten vaikutusten minimointi ottaen huomioon

¹ 7. EAP:n 54. kappaleen g) alakohdan iv) -kohdan mukaiset neljä horisontaalista kemikaaleja koskevaa toimenpidettä

kiertotalousohjelmaa koskevat neuvoston päätelmät ja erityisesti sen kappaleet 11 ja 17.

- Panee merkille komission tiedonannon ja ehdotuksen hormonitoimintaa häiritsevien aineiden tieteellisiksi kriteereiksi ja kehottaa komissiota luomaan harmonisoidut, vaaraominaisuuksiin perustuvat kriteerit kuten 7. EAP edellyttää tavoitteena terveyden ja ympäristön suojeleminen sekä pyytää komissiota uudistamaan vuodelta 1999 oleva EU:n näitä aineita koskevaa strategiaa.
- Toivottaa tervetulleeksi Euroopan Human Bio-monitoring –aloitteen ja kemikaalien monitorointia koskevan informaatioalustan hyvinä ensimmäisinä askeleina kohti 7. EAP:n mukaisen kemikaalialtistuksen tietopohjan kehittämistä.
- Kiinnittää huomiota kaikkien relevanttien suurta huolta aiheuttavien aineiden (SVHC, Substances of Very High Concern) sisällyttämiselle REACH -asetuksen kandidaattilistalle asetetun tavoiteaikataulun (v. 2020) mukaisesti ja tämän tavoitteen saavuttamista uhkaavat riskit sekä pyytää komissiota ja jäsenmaita ryhtymään tarvittaviin toimiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi aikataulun mukaisesti.
- Osoittaa huolta sen suhteen, että 7. EAP:n mukaisiin neljään horisontaaliseen toimeen ei ole ryhdytty vuoteen 2015 mennessä ja että komissio on myöhässä useiden velvoitteittensa toimeenpanossa terveyden ja ympäristön suojelemiseksi.
- Kehottaa komissiota raportoimaan kesäkuun 30. päivään 2017 mennessä, miten edellä mainittujen ja muiden toimien toimeenpanossa on edetty ja pyytää komissiota nopeuttamaan toimeenpanoa EU:n myrkytöntä ympäristöä koskevan strategian pohjan luomiseksi.
- Katsoo, että selkeästi määritelty myrkytöntä ympäristöä koskeva strategiaa tulee valmistella vuoteen 2018 mennessä täydentämään EU:n kemikaalilainsäädäntöä ja siinä yhteydessä asettaa tavoitteet EU:n kemikaalipolitiikalle vuoteen 2030 ja siten omalta osaltaan tukemaan kestäväen kehityksen 2030 tavoitteiden ja 7.EAP:n vuoteen 2050 ulottuvan vision saavuttamista.
- Pyytää komissiota laatimaan jäsenmaiden ja EU-instituuttien kanssa läheisessä yhteistyössä myrkytöntä ympäristöä koskevan strategian vuoteen 2018 mennessä ja ottamaan tässä työssä huomioon paremman säätelyn tavoitteet sekä 7. EAP:n tavoitteet ja siihen sisältyvien neljän horisontaalisen toimen toimeenpanon tulokset sekä lainsäädännön arvioinnissa havaitut aukot, epäjohtonmukaisuudet ja tehottomuudet. Lisäksi neuvosto pyytää komissiota harkitsemaan, tarvitaanko lisätoimia, kuten EU-tasoinen tuki haitallisten kemikaalien korvaamiseksi ja turvallisten kemikaalien ja ei-kemiallisten vaihtoehtojen kehittämiseksi mukaan lukien myös muut kuin lainsäädäntöön perustuvat ohjaukeinit yleisenä tavoitteena eri lähteistä tapahtuvan kemikaalialtistuksen vähentäminen korkean ympäristön ja terveyden suojelun tason tarjoamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Päätelmät hyväksytään yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Kemikaalineuvottelukunnan tuotejaosto, 1.12.2016.

EU-asioiden komitean ympäristöjaosto 8.12.2016

EU-ministerivaliokunta 14.12.2016 (ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.12.2016 (ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

15046/16

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

YM, neuvotteleva virkamies Pirkko Kivelä, p. 0295 250 279

STM, neuvotteleva virkamies Hanna Korhonen, p. 0295 163 041

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	EU-ministerivaliokunta, ympäristöneuvosto
Hoitaa	YM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, UM, VM, VNK, VTV
